

Podział administracyjny Polski 2014

W dniu 1 stycznia 1999 roku wprowadzono w Polsce nowy podział administracyjny. Obowiązujący od 1975 roku dwustopniowy podział administracyjny zastąpiono podziałem trójstopniowym, w którego skład wchodzi województwa, powiaty i gminy.

Nowy podział administracyjny, od chwili jego wprowadzenia w 1999 roku, uległ niewielkim modyfikacjom. W 2002 roku utworzono 7 nowych powiatów i jedną nową gminę oraz zlikwidowano 12 gmin, w 2003 roku zlikwidowano jeden powiat (przywrócony następnie w 2013 roku), w 2010 roku utworzono jedną nową gminę. Dodatkowo co roku następują niewielkie korekty granic województw, powiatów i gmin.

Obecnie (stan na 1 stycznia 2014 r.) Polska dzieli się na 16 województw, 380 powiatów i 2479 gmin.

Województwa

Władzę administracyjną w województwie sprawują władze samorządowe oraz organy administracji rządowej. Władzę samorządową w województwie sprawuje sejmik wojewódzki wybierany w wyborach powszechnych i bezpośrednich na okres 4 lat i – jako organ wykonawczy – urząd marszałkowski, na którego czele stoi marszałek wybierany przez sejmik wojewódzki. Władze centralne reprezentowane są przez urząd wojewódzki, na którego czele stoi wojewoda, powoływany przez premiera i sprawujący nadzór nad legalnością działania samorządu wojewódzkiego. Większość województw posiada jedną stolicę, będącą zarówno siedzibą władz samorządowych jak i rządowych. W dwóch województwach istnieją dwie stolice – w jednej mieszczą się władze samorządowe, a w drugiej rządowe.

Województwa mają nazwy pochodzące od nazw regionów geograficzno-historycznych (13 województw) lub od nazw głównych miast (3 województwa). Nazwy województw ustalone zostały w formie przymiotnikowej, a oba człony ich nazwy należy pisać małą literą. Często w różnego rodzaju wykazach, tabelach i na mapach stosowane są skrócone nazwy województw (np. *dolnośląskie* lub *woj. dolnośląskie*) zamiast ich pełnych nazw (*województwo dolnośląskie*).

Powiaty

Powiaty są jednostkami samorządowymi, a ich władzę stanowi rada powiatu wybierana w wyborach powszechnych i bezpośrednich na okres 4 lat. Władzę wykonawczą stanowi urząd starosty powiatowego, na czele którego stoi starosta wybierany przez radę powiatu. Istnieją dwa rodzaje powiatów: powiaty ziemskie (314 jednostek) oraz miasta na prawach powiatu (66 jednostek). Miasta na prawach powiatu, zwane również powiatami grodzkimi, ustanowione zostały dla większych miast kraju. Powiaty posiadają po jednej siedzibie władz, lecz w wielu przypadkach miasto będące powiatem grodzkim jest również siedzibą sąsiadującego z nim powiatu ziemskiego.

Powiaty w większości nazwane zostały od nazw ich siedzib, trzy powiaty mają nazwy pochodzące od nazw dwóch głównych miast powiatu, a dwa mają nazwy pochodzące od nazw regionów geograficznych. Nazwy powiatów ziemskich ustalone zostały w formie przymiotnikowej z pierwszym członem „powiat”. Wszystkie człony nazwy należy pisać małą literą, np. *powiat zamojski*, *powiat rypiński*. W przypadku powiatów grodzkich nie ma w ich nazwie członu „powiat”, a nazwy zapisuje się w mianowniku wielką literą, np. *Zamość* (tzn. nazwa powiatu jest identyczna z nazwą miasta). Często w różnego rodzaju wykazach, tabelach i na mapach stosowane są skrócone nazwy powiatów ziemskich (np. *zamojski* lub *pow. zamojski*) zamiast ich pełnych nazw (*powiat zamojski*).

Gminy

Gminy są samorządowymi jednostkami podziału administracyjnego kraju, a ich władzę stanowi rada gminy wybierana w wyborach powszechnych i bezpośrednich na okres 4 lat. Władzę wykonawczą w gminach stanowią wójtowie (w gminach wiejskich), burmistrzowie (w gminach miejsko-wiejskich i miejskich) lub prezydenci (w dużych gminach miejskich) wybierani w wyborach bezpośrednich. Istnieją trzy rodzaje gmin: gminy wiejskie obejmujące wyłącznie tereny wiejskie; gminy miejsko-wiejskie obejmujące zarówno obszar miasta jak i tereny wiejskie; gminy miejskie obejmujące wyłącznie obszar miasta. Każda gmina posiada jedną siedzibę władz, w gminach wiejskich siedzibą władz jest wieś lub miasto sąsiadujące z tą gminą, a w gminach miejsko-wiejskich i miejskich siedzibą władz jest miasto (z jednym wyjątkiem). Gminy miejsko-wiejskie i miejskie obejmują wyłącznie po jednym mieście, a każde miasto wchodzi w skład tylko jednej gminy. Miasta na prawach powiatu są jednocześnie gminami – w tych przypadkach granice powiatu ściśle odpowiadają granicy jednej gminy. 1 stycznia 2014 r. w Polsce istniało 1566 gmin wiejskich, 608 gmin miejsko-wiejskie oraz 305 gmin miejskich, w tym 66 gmin będących jednocześnie miastami na prawach powiatu. Nazwy niemal wszystkich gmin są takie same, jak nazwy ich siedzib (z 32 wyjątkami) – nie ma w ich nazwie członu „gmina”, a nazwy zapisuje się w mianowniku wielką literą, np. *Jaktorów*.

Miastami w Polsce są te miejscowości, które otrzymały prawa miejskie lub którym został nadany status miasta. Miasta mają określone granice i terytorium. Obszar miast wchodzących w skład gmin miejskich pokrywa się dokładnie z obszarem tych gmin, natomiast obszary miast wchodzących w skład gmin miejsko-wiejskich stanowią tylko część powierzchni tych gmin. Obecnie w Polsce jest 913 miast.

Lista powiatów i gmin wg typów, stan w dniu 1 stycznia 2014 r.

województwo	powiaty			gminy						miasta
	razem	ziemskie	grodzkie	razem	miejskie			miejsko-wiejskie	wiejskie	
					razem	powiaty grodzkie	pozostałe			
POLSKA	380	314	66	2479	305	66	239	608	1566	913
dolnośląskie	30	26	4	169	36	4	32	55	78	91
kujawsko-pomorskie	23	19	4	144	17	4	13	35	92	52
lubelskie	24	20	4	213	20	4	16	22	171	42
lubuskie	14	12	2	83	9	2	7	34	40	43
łódzkie	24	21	3	177	18	3	15	26	133	44
małopolskie	22	19	3	182	14	3	11	47	121	61
mazowieckie	42	37	5	314	35	5	30	51	228	86
opolskie	12	11	1	71	3	1	2	32	36	35
podkarpackie	25	21	4	160	16	4	12	35	109	51
podlaskie	17	14	3	118	13	3	10	27	78	40
pomorskie	20	16	4	123	24	4	20	18	81	42
śląskie	36	17	19	167	49	19	30	22	96	71
świętokrzyskie	14	13	1	102	5	1	4	26	71	31
warmińsko-mazurskie	21	19	2	116	16	2	14	33	67	49
wielkopolskie	35	31	4	226	19	4	15	91	116	110
zachodniopomorskie	21	18	3	114	11	3	8	54	49	65

Wykaz powiatów i ich siedzib wg województw stan w dniu 01.01.2014 r.

województwo dolnośląskie

1. powiat bolesławiecki	Bolesławiec
2. powiat dzierzoniowski	Dzierżoniów
3. powiat głogowski	Głogów
4. powiat górowski	Góra
5. powiat jaworski	Jawor
6. powiat jeleniogórski	Jelenia Góra
7. powiat kamiennogórski	Kamienna Góra
8. powiat kłodzki	Kłodzko
9. powiat legnicki	Legnica
10. powiat lubański	Lubań
11. powiat lubiński	Lubin
12. powiat lwówecki	Lwówek Śląski
13. powiat milicki	Milicz
14. powiat oleśnicki	Oleśnica
15. powiat otawski	Oława
16. powiat polkowicki	Polkowice
17. powiat strzebiński	Strzelin
18. powiat średzki	Środa Śląska
19. powiat świdnicki	Świdnica
20. powiat trzebnicki	Trzebnica
21. powiat wałbrzyski	Wałbrzych
22. powiat wołowski	Wołów
23. powiat wrocławski	Wrocław
24. powiat ząbkowicki	Ząbkowice Śląskie
25. powiat zgorzelecki	Zgorzelec
26. powiat zlotoryjski	Złotoryja

Miasta na prawach powiatu:

1. Jelenia Góra
2. Legnica
3. Wałbrzych
4. Wrocław

województwo kujawsko-pomorskie

1. powiat aleksandrowski	Aleksandrów Kujawski
2. powiat brodnicki	Brodnica
3. powiat bydgoski	Bydgoszcz
4. powiat chełmiński	Chełmno
5. powiat golubsko-dobrzyński	Golub-Dobrzyń
6. powiat grudziądzki	Grudziądz
7. powiat inowrocławski	Inowrocław
8. powiat lipnowski	Lipno
9. powiat mogileński	Mogilno
10. powiat nakielski	Nakło nad Notecią
11. powiat radziejowski	Radziejów
12. powiat rypiński	Rypin
13. powiat sępoleński	Sępólno Krajeńskie
14. powiat świecki	Świecie
15. powiat toruński	Toruń
16. powiat tucholski	Tuchola
17. powiat wąbrzeski	Wąbrzeźno
18. powiat włocławski	Włocławek
19. powiat żniński	Żnin

Miasta na prawach powiatu:

1. Bydgoszcz
2. Grudziądz
3. Toruń
4. Włocławek

województwo lubelskie

1. powiat bialski	Biała Podlaska
2. powiat biłgorajski	Biłgoraj
3. powiat chełmski	Chełm
4. powiat hrubieszowski	Hrubieszów
5. powiat janowski	Janów Lubelski
6. powiat krasnostawski	Krasnystaw
7. powiat kraśnicki	Kraśnik
8. powiat lubartowski	Lubartów
9. powiat lubelski	Lublin
10. powiat łęczyński	Łęczna
11. powiat łukowski	Łuków
12. powiat opolski	Opole Lubelskie

Siedziba

13. powiat parczewski	Parczew
14. powiat puławski	Puławy
15. powiat radzyński	Radzyń Podlaski
16. powiat rycki	Ryki
17. powiat świdnicki	Świdnik
18. powiat tomaszowski	Tomaszów Lubelski
19. powiat włodawski	Włodawa
20. powiat zamojski	Zamość

Miasta na prawach powiatu:

1. Biała Podlaska
2. Chełm
3. Lublin
4. Zamość

województwo lubuskie

1. powiat gorzowski	Gorzów Wielkopolski
2. powiat krośnieński	Krosno Odrzańskie
3. powiat międzyrzecki	Międzyrzecz
4. powiat nowosolski	Nowa Sól
5. powiat ślubicki	Ślubice
6. powiat strzelecko-drezdenecki	Strzelce Krajeńskie
7. powiat sułeciński	Sulęcín
8. powiat świebodziński	Świebodzin
9. powiat wschowski	Wschowa
10. powiat zielonogórski	Zielona Góra
11. powiat żagański	Żagań
12. powiat żarski	Żary

Miasta na prawach powiatu:

1. Gorzów Wielkopolski
2. Zielona Góra

województwo łódzkie

1. powiat bełchatowski	Bełchatów
2. powiat brzeziński	Brzeziny
3. powiat kutnowski	Kutno
4. powiat łaski	Łask
5. powiat łęczycki	Łęczyca
6. powiat łowicki	Łowicz
7. powiat łódzki wschodni	Łódź
8. powiat opoczyński	Opoczno
9. powiat pabianicki	Pabianice
10. powiat pajęczański	Pajęczno
11. powiat piotrkowski	Piotrków Trybunalski
12. powiat poddębicki	Poddębice
13. powiat radomskożagański	Radomsko
14. powiat rawski	Rawa Mazowiecka
15. powiat sieradzki	Sieradz
16. powiat skierniewicki	Skierniewice
17. powiat tomaszowski	Tomaszów Mazowiecki
18. powiat wieluński	Wieluń
19. powiat wierszowski	Wierszów
20. powiat zduńskowolski	Zduńska Wola
21. powiat zgierski	Zgierz

Miasta na prawach powiatu:

1. Łódź
2. Piotrków Trybunalski
3. Skierniewice

województwo małopolskie

1. powiat bocheński	Bochnia
2. powiat brzeski	Brzesko
3. powiat chrzanowski	Chrzanów
4. powiat dąbrowski	Dąbrowa Tarnowska
5. powiat gorlicki	Gorlice
6. powiat krakowski	Kraków
7. powiat limanowski	Limanowa
8. powiat miechowski	Miechów
9. powiat myślenicki	Myślenice
10. powiat nowosądecki	Nowy Sącz
11. powiat nowotarski	Nowy Targ
12. powiat olkuski	Olkusz
13. powiat oświęcimski	Oświęcim

Siedziba

14. powiat proszowicki	Proszowice
15. powiat suski	Sucha Beskidzka
16. powiat tarnowski	Tarnów
17. powiat tatrzański	Zakopane
18. powiat wadowicki	Wadowice
19. powiat wielicki	Wieliczka

Miasta na prawach powiatu:

1. Kraków
2. Nowy Sącz
3. Tarnów

województwo mazowieckie

1. powiat białobrzegi	Siedziba
Białobrzegi
2. powiat ciechanowski	Ciechanów
3. powiat garwoliński	Garwolin
4. powiat gostyniński	Gostynin
5. powiat grodziski	Grodzisk Mazowiecki
6. powiat grójcecki	Grójec
7. powiat kozienicki	Kozienice
8. powiat legionowski	Legionowo
9. powiat lipski	Lipsko
10. powiat łosicki	Łosice
11. powiat makowski	Maków Mazowiecki
12. powiat miński	Mińsk Mazowiecki
13. powiat mławski	Mława
14. powiat nowodworski	Nowy Dwór Mazowiecki
15. powiat ostrołęcki	Ostrołęka
16. powiat ostrowski	Ostrów Mazowiecka
17. powiat otwocki	Otwock
18. powiat piaseczyński	Piaseczno
19. powiat plocki	Płock
20. powiat płoński	Płońsk
21. powiat pruszkowski	Pruszków
22. powiat przasnyski	Przasnysz
23. powiat przysuski	Przysucha
24. powiat pułtusk	Pułtusk
25. powiat radomski	Radom
26. powiat siedlecki	Siedlce
27. powiat sierpecki	Sierpc
28. powiat sochaczewski	Sochaczew
29. powiat sokołowski	Sokołów Podlaski
30. powiat szydłowiecki	Szydłowiec
31. powiat warszawski zachodni	Ożarów Mazowiecki
32. powiat węgrowski	Węgrów
33. powiat wołomiński	Wołomin
34. powiat wyszkowski	Wyszków
35. powiat zwoleński	Zwoleń
36. powiat żuromiński	Zuromin
37. powiat żyrardowski	Żyrardów

Miasta na prawach powiatu:

1. Ostrołęka
2. Płock
3. Radom
4. Siedlce
5. Warszawa

województwo opolskie

1. powiat brzeski	Siedziba
Brzeg
2. powiat głubczycki	Głubczyce
3. powiat kędzierzyńsko-kozielski	Kędzierzyn-Koźle
4. powiat kluczborski	Kluczbork
5. powiat krapkowicki	Krapkowice
6. powiat namysłowski	Namysłów
7. powiat nyski	Nysa
8. powiat oleski	Olesno
9. powiat opolski	Opole
10. powiat prudnicki	Prudnik
11. powiat strzelecki	Strzelce Opolskie

Miasto na prawach powiatu:

1. Opole

województwo podkarpackie

1. powiat bieszczadzki	Siedziba
Ustrzyki Dolne
2. powiat brzozowski	Brzozów
3. powiat dębicki	Dębica
4. powiat jarosławski	Jarosław

5. powiat jasielski	Jasło
6. powiat kolbuszowski	Kolbuszowa
7. powiat krośnieński	Krosno
8. powiat leski	Lesko
9. powiat leżajski	Leżajsk
10. powiat lubaczowski	Lubaczów
11. powiat łańcucki	Łańcut
12. powiat mielecki	Mielec
13. powiat niżański	Nisko
14. powiat przemyski	Przemysł
15. powiat przeworski	Przeworsk
16. powiat ropczycko-śędziszowski	Ropczyce
17. powiat rzeszowski	Rzeszów
18. powiat sanocki	Sanok
19. powiat stalowowolski	Stalowa Wola
20. powiat strzyżowski	Strzyżów
21. powiat tarnobrzegi	Tarnobrzeg

Miasta na prawach powiatu:

1. Krosno
2. Przemysł
3. Rzeszów
4. Tarnobrzeg

województwo podlaskie

1. powiat augustowski	Siedziba
Augustów
2. powiat białostocki	Białystok
3. powiat bielski	Bielsk Podlaski
4. powiat grajewski	Grajewo
5. powiat hajnowski	Hajnówka
6. powiat kolneński	Kolno
7. powiat łomżyński	Łomża
8. powiat moniecki	Mońki
9. powiat sejneński	Sejny
10. powiat siemiatycki	Siemiatycze
11. powiat sokólski	Sokółka
12. powiat suwalski	Suwałki
13. powiat wysokomazowiecki	Wysokie Mazowieckie
14. powiat zambrowski	Zambrów

Miasta na prawach powiatu:

1. Białystok
2. Łomża
3. Suwałki

województwo pomorskie

1. powiat bytowski	Siedziba
Bytów (Bëtowò)
2. powiat chojnicki	Chojnice
3. powiat człuchowski	Człuchów
4. powiat gdański	Pruszcz Gdański
5. powiat kartuski	Kartuzy (Kartuzë)
6. powiat kościerski	Kościerzyna (Kòścërzna)
7. powiat kwidzyński	Kwidzyn
8. powiat lęborski	Lębork
9. powiat malborski	Malbork
10. powiat nowodworski	Nowy Dwór Gdański
11. powiat pucki	Puck
12. powiat słupski	Słupsk
13. powiat starogardzki	Starogard Gdański
14. powiat sztumski	Sztum
15. powiat tczewski	Tczew
16. powiat wejherowski	Wejherowo

Miasta na prawach powiatu:

1. Gdańsk
2. Gdynia
3. Słupsk
4. Sopot

województwo śląskie

1. powiat będziński	Siedziba
Będzin
2. powiat bielski	Bielsko-Biała
3. powiat bieruńsko-lędzki	Bieruń
4. powiat cieszyński	Cieszyn
5. powiat częstochowski	Częstochowa
6. powiat gliwicki	Gliwice
7. powiat kłobucki	Kłobuck
8. powiat lubliniecki	Lubliniec
9. powiat mikołowski	Mikołów

10. powiat myszkowski	Myszków
11. powiat pszczyński	Pszczyzna
12. powiat raciborski	Racibórz
13. powiat rybnicki	Rybnik
14. powiat tarnogórski	Tarnowskie Góry
15. powiat wodzisławski	Wodzisław Śląski
16. powiat zawierciański	Zawiercie
17. powiat żywiecki	Żywiec

Miasta na prawach powiatu:

1. Bielsko-Biała
2. Bytom
3. Chorzów
4. Częstochowa
5. Dąbrowa Górnicza
6. Gliwice
7. Jastrzębie-Zdrój
8. Jaworzno
9. Katowice
10. Mysłowice
11. Piekary Śląskie
12. Ruda Śląska
13. Rybnik
14. Siemianowice Śląskie
15. Sosnowiec
16. Świętochłowice
17. Tychy
18. Zabrze
19. Żory

województwo świętokrzyskie

1. powiat buski	Busko-Zdrój
2. powiat jędrzejowski	Jędrzejów
3. powiat kazimierski	Kazimierza Wielka
4. powiat kielecki	Kielce
5. powiat konecki	Końskie
6. powiat opatowski	Opatów
7. powiat ostrowiecki	Ostrowiec Świętokrzyski
8. powiat pińczowski	Pińczów
9. powiat sandomierski	Sandomierz
10. powiat skarżyski	Skarżysko-Kamienna
11. powiat starachowicki	Starachowice
12. powiat staszowski	Staszów
13. powiat włoszczowski	Włoszczowa

Miasto na prawach powiatu:

1. Kielce

województwo warmińsko-mazurskie

1. powiat bartoszycki	Bartoszyce
2. powiat braniewski	Braniewo
3. powiat działdowski	Działdowo
4. powiat elbląski	Elbląg
5. powiat ełcki	Ełk
6. powiat giżycki	Giżycko
7. powiat gołdapski	Gołdap
8. powiat iławski	Iława
9. powiat kętrzyński	Kętrzyn
10. powiat lidzbarski	Lidzbark Warmiński
11. powiat mrągowski	Mrągowo
12. powiat nidzicki	Nidzica
13. powiat nowomiejski	Nowe Miasto Lubawskie
14. powiat olecki	Olecko
15. powiat olsztyński	Olsztyn
16. powiat ostródzki	Ostróda
17. powiat piski	Pisz
18. powiat szczycieński	Szczytno
19. powiat węgorzewski	Węgorzewo

Miasta na prawach powiatu:

1. Elbląg
2. Olsztyn

województwo wielkopolskie

1. powiat chodzieski	Chodzież
2. powiat czarnkowsko-trzcianecki	Czarnków
3. powiat gnieźnieński	Gniezno
4. powiat gostyński	Gostyń
5. powiat grodziski	Grodzisk Wielkopolski
6. powiat jarociński	Jarocin
7. powiat kaliski	Kalisz
8. powiat kępiński	Kępno
9. powiat kolski	Koło
10. powiat koniński	Konin
11. powiat kościański	Kościan
12. powiat krotoszyński	Krotoszyn
13. powiat leszczyński	Leszno
14. powiat międzychodzki	Międzychód
15. powiat nowotomyski	Nowy Tomyśl
16. powiat obornicki	Oborniki
17. powiat ostrowski	Ostrów Wielkopolski
18. powiat ostrzeszowski	Ostrzeszów
19. powiat pilski	Piła
20. powiat pleszewski	Pleszew
21. powiat poznański	Poznań
22. powiat rawicki	Rawicz
23. powiat słupecki	Słupca
24. powiat szamotulski	Szamotuły
25. powiat średzki	Środa Wielkopolska
26. powiat śremski	Śrem
27. powiat turecki	Turek
28. powiat wągrowiecki	Wągrowiec
29. powiat wolsztyński	Wolsztyn
30. powiat wrzesiński	Września
31. powiat złotowski	Złotów

Miasta na prawach powiatu:

1. Kalisz
2. Konin
3. Leszno
4. Poznań

województwo zachodniopomorskie

1. powiat białogardzki	Białogard
2. powiat choszczeński	Choszczno
3. powiat drawski	Drawsko Pomorskie
4. powiat goleniowski	Goleniów
5. powiat gryficki	Gryfice
6. powiat gryfiński	Gryfino
7. powiat kamieński	Kamień Pomorski
8. powiat kołobrzeski	Kołobrzeg
9. powiat koszaliński	Koszalin
10. powiat łobeski	Łobez
11. powiat myśliborski	Myślibórz
12. powiat policki	Police
13. powiat pyrzycki	Pyrzyce
14. powiat sławieński	Sławno
15. powiat stargardzki	Stargard Szczeciński
16. powiat szczecinecki	Szczecinek
17. powiat świdwiński	Świdwin
18. powiat wałecki	Wałcz

Miasta na prawach powiatu:

1. Koszalin
2. Szczecin
3. Świnoujście